

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-379

22.4.2025

Storebrand Forsikring AS

Motorvogn

Uriktige opplysninger om tidligere skade – bevisst? – fal. § 8-1 4. ledd.

Sikrede meldte om skade på forsikret bil etter at en annen bil trillet inn i den. Sikrede svarte «nei» på spørsmål om tidligere skader. Av tidligere finn.no-annonse fremgikk det at bilen hadde hatt en mindre skade på samme sted. I samtale med utreder ble sikrede spurt om den tidligere skaden. Sikrede svarte først at bilen ikke hadde hatt noen skader, men da utreder spesifiserte hvilket område på bilen han tenkte på, oppgav sikrede at bilen hadde hatt en liten bulk der fra han kjøpte den. Sikrede forklarte at bulken var liten og ikke noe han hadde tenkt på, og at det var en forglemmelse at han ikke hadde nevnt den tidligere. Foretaket avslo erstatningskravet med henvisning til uredelig brudd på opplysningsplikten. Sikrede var uenig og anførte at opplysningen ikke var tilbakeholdt bevisst – det skyldtes bare en forglemmelse. Nemndas flertall kom til at foretaket i tilstrekkelig grad hadde sannsynliggjort at sikrede uredelig brøt opplysningsplikten for skadeoppgjøret, og viste blant annet til at sikrede først etter inngående og gjentatte spørsmål fra utreder erkjente at han var klar over den gamle bulken.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for skade på bil og spørsmål om foretaket er fri for ansvar og kan si opp forsikringsavtalen på grunn av uredelig brudd på redegjøringsplikten for skadeoppgjøret, jf. forsikringsavtaleloven (fal.) § 8-1 fjerde og femte ledd.

Sikredes bil ble skadet 5.5.24 ved påkjørsel av en annen bil. Sikrede fylte ut skademelding med motparten og meldte fra til foretaket.

Det er fremlagt kopi av den håndskrevne skademeldingen som ble fylt ut av sikrede og motparten etter hendelsen. Denne skademeldingen har ingen spørsmål om bilens tilstand før hendelsen. Partene synes imidlertid å være enige om at sikrede har svart at bilen ikke hadde tidligere skader. Det er ikke fremlagt annen skriftlig dokumentasjon på at sikrede har fylt ut skademelding som angir at det ikke var tidligere skader på bilen.

Sikrede kjøpte bilen sommeren 2023 av en privatperson, som i Finn.no-annonsen anga følgende:

Negativt:

- (...)
- Bulk venstre forskjerm etter at noen rygget inn i bilen da jeg sto parkert i et p-hus. Har ikke rukket å gjøre noe med dette enda.

....

Selgers kjennskap til bilen

Kjente feil, mangler eller synlige skader?

Ja. Bulk på venstre forskjærm

Foretakets utreder kontaktet sikrede for en samtale 28.5.24. I samtalen ble sikrede spurt om hvilke skader bilen fikk ved hendelsen. Sikrede svarte følgende:

Den fikk på døra og skjermen. Og de greiene. Dette var venstre.

Samtalenotatet anga videre at sikrede ble spurt om bilen hadde noen skader før den aktuelle hendelsen. Sikrede svarte «Nei, ikke noe spesielt». Da utreder repeterte spørsmålet svarte sikrede «Nei, nei, bilen var fin den». På spørsmål om bilen hadde noen skader fra før i områdene den fikk skader nå, svarte sikrede «skader i det område... nei». Utreder spurte om sikrede var helt sikker. Sikrede svarte at han ikke visste hva utreder mente. Da utreder spesifiserte at han tenkte på området i front på venstre side, oppgav sikrede at bilen hadde hatt en liten bulk på skjermen.

Utreder spurte sikrede hvorfor han ikke hadde sagt noe om denne bulken da han tidligere ble spurt om gamle skader. Sikrede svarte at det var en liten bulk, og at:

Det var ikke noe jeg tenkte på. Når som du spør, så kom jeg bare på det i farta.

Sikrede bekreftet senere i samtalen at bilen hadde bulken da han kjøpte den sommeren 2023.

Utreder spurte hvorfor sikrede ikke opplyste om denne bulken med en gang, og i skademeldingen til foretaket. Av samtalerapporten fremgikk det at sikrede svarte følgende:

Jeg vet ikke. Jeg gjorde skademeldinga fort, og det er bare en liten bulk i skjermen. Skaden/bulken var ikke blitt reparert. 'Den lille bulken var det ikke gjort noe med'.

Utreder konfronterte sikrede med at han i skademeldingen hadde krysset av på at bilen ikke hadde noen ytre, ureparerte skader, men at det ikke stemte:

Til dette sa FT at han var på jobb. Han fikset skademeldingen kjapt. Men han sier det som det er nå: at det er en liten bulk på skjermen. Men det er kun på skjermen, ikke noe annet på bilen.

Rapporten uttalte videre:

Rapportskriver forklarte at han har hatt mulighet til å opplyse om tidligere skade i skademelding, ved takst og da rapportskriver spurte om skader i samtalen før han fortalte om bulken.

FT sa at det ikke var noen skader på fanger eller dør eller sånne ting.

Hvorfor ga du ikke opplysningene om skaden fra starten av?

Jeg vet ikke. Jeg har ikke tenkt på det i det hele tatt.

Foretaket besluttet 7.6.24 å avslå sikredes krav om erstatning med henvisning til uredelig brudd på opplysningsplikten ved skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd. Foretaket sa også opp sikredes forsikringer, jf. femte ledd.

Sikrede krever erstatning for skadene bilen ble påført ved uhellet og bestrider at redegjøringsplikten er brutt. Sikrede erkjenner at bilen hadde en mindre skade da han kjøpte den, og at han ikke opplyste om denne da han meldte erstatningskravet til foretaket, men bestrider at opplysningene ble holdt tilbake bevisst. Den opprinnelige skaden var svært liten og hadde vært der siden han kjøpte bilen. Det var rett og slett en forglemmelse at han ikke opplyste om skaden i skademeldingen. At sikrede i en stresset situasjon glemmer å opplyse om forhold, betyr ikke at han har hatt uærlige hensikter. Det er ikke mulig for sikrede å bevise at det dreide seg om en forglemmelse.

Sikrede anfører at den gale opplysningen uansett ikke ville påvirket erstatningsoppgjøret. Uhellet førte til store skader på venstre forskjerm, som måtte skiftes. At sikrede har akseptert at den opprinnelige skaden kan trekkes fra er av velvilje. Den tidligere skaden ville derfor ikke hatt noen innvirkning på saken.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at det foreligger uredelig brudd på redegjøringsplikten for skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd. Sikrede hevdet både i skademelding og i samtale med utreder at det ikke var tidligere skader på bilen. Først etter gjentatte spørsmål innrømmet han at forsikjermen hadde en skade fra tidligere, og at dette var noe han ikke hadde tenkt på. Denne forklaringen er ikke troverdig. Skadene på bilen ble taksert til kr 56 000, hvorav skadene på forsikjermen utgjør kr 15 000. Sikrede har unnlatt å opplyse om den tidligere skaden for å få erstatning for denne i forbindelse med den siste skadehendelsen.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er uten ansvar og kan si opp forsikringen pga. uredelig brudd på redegjøringsplikten for skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd.

Finansklagenemnda Skades flertall, Trine-Lise Wilhelmsen og Trine Vøien, bemerker:

Fal. § 8-1 fjerde og femte ledd angir:

Gir sikrede ved skadeoppgjøret bevisst uriktige eller ufullstendige opplysninger som sikrede vet eller må forstå kan føre til at sikrede får utbetalt en erstatning han eller hun ikke har krav på, mister sikrede ethvert erstatningskrav mot forsikringsforetaket etter denne og andre forsikringsavtaler i anledning samme hendelse. Hvis sikredes forhold bare er lite klanderverdig, bare angår en liten del av kravet, eller hvis det ellers foreligger særlige grunner, kan sikrede likevel få delvis erstatning. § 4-14 gjelder tilsvarende

I tilfeller som nevnt i fjerde ledd kan forsikringsforetaket si opp enhver forsikringsavtale det har med sikrede med en ukes varsel. § 3-7 annet ledd første, annet og fjerde punktum gjelder tilsvarende.

Det følger av fjerde ledd at foretaket har rett til å avslå sikredes erstatningskrav såfremt

1. sikrede ga uriktige eller ufullstendige opplysninger ved skadeoppgjøret, og
2. var bevisst dette,
3. de gale opplysningene kunne medføre en uberettiget erstatningsutbetaling, og
4. sikrede måtte forstå dette.

Foretaket har i så fall også adgang til å si opp samtlige forsikringsavtaler med sikrede med én ukes varsel, samt nekte fremtidig kundeforhold, jf. fal. § 8-1 femte ledd.

Det første spørsmålet er om sikrede har gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger. Flertallet forstår sikrede slik at han erkjenner at han ikke opplyste om at bilen hadde ureparerte skader før sammenstøtet. Det er også ubestridt at bilen hadde en bulk på venstre side foran, som hadde vært der siden sikrede kjøpte bilen. Opplysningen om at bilen ikke hadde skader før hendelsen er derfor objektivt sett uriktig.

Det andre spørsmålet blir da om sikrede gav den gale opplysningen bevisst. Sikrede har forklart at han ikke tenkte på å opplyse om skaden som han oppfattet som en liten bulk, og at det var en forglemmelse at denne ikke ble nevnt i verken i skademeldingen eller i samtalen med utreder før han ble spurt konkret om den.

Bulken var imidlertid av en slik størrelse at den ble nevnt spesifikt to ganger i salgsannonsen på finn.no da sikrede kjøpte bilen. Den er også klart synlig på de fremlagte bildene. Sikrede var klar over bulken som var der fra før, men opplyste likevel i skademeldingen at det ble skade i nettopp dette området på bilen etter sammenstøtet. Det var først etter inngående og gjentatte spørsmål fra utreder at sikrede erkjente at han var klar over den gamle bulken.

Flertallet mener dette tilsier at det er overveiende sannsynlig at sikrede bevisst ga gale opplysninger. Det kan ikke vektlegges at sikrede forklarte utreder om den tidligere skaden etter hvert i samtalen, jf. FinKN 2024-736 hvor nemndas flertall bl.a. uttalte følgende:

Det forhold at sikrede opplyste om de tidligere skadene i samtalen med utreder 26.2.24, kan ikke føre til et annet resultat fordi hun da må ha forstått at utreder allerede var kjent med de tidligere skadene.

Sikrede har forklart at han fylte ut skademeldingen fort, og at det bare var en liten bulk. Dette gir ingen rimelig grunn til å svare «Nei» på spørsmålet om bilen hadde tidligere skader, og det forklarer heller ikke hvorfor sikrede i den håndskrevne skademeldingen har skrevet at bilen fikk skade på fanger, skjerm og dør på venstre side, uten å presisere at det var en bulk på venstre forskjerm fra før. Flertallet mener derfor de uriktige opplysningene må anses for å være gitt bevisst.

Det tredje spørsmålet er om de uriktige opplysningene kunne gi sikrede en erstatning han ikke hadde krav på. Taksten angir at både den gamle og nye skaden tilsier skift av skjerm, som ville beløpe seg til ca. kr 15 000. Sikrede viser til at hele forskjermen måtte byttes ut uansett. Men sikrede har etter vilkårene bare krav på at bilen settes tilbake til vesentlig samme stand som før skaden, og en tidligere bulk ville derfor ført til et fradrag i erstatningen for skjermen. Det må derfor være klart at de uriktige opplysningene i dette tilfellet kunne medført at sikrede urettmessig fikk erstatning for den tidligere skaden.

Det fjerde spørsmålet er om sikrede «måtte forstå dette». Høyesterett har i HR-2024-989-A avsnitt 39 formulert kunnskapskravet slik:

Det sikrede «må forstå», er at de bevisst uriktige eller ufullstendige opplysningene sannsynligvis vil føre til en for høy utbetaling dersom de legges til grunn for erstatningsoppgjøret. Kravet er oppfylt når en mulig uvitenhet fremstår som *uforståelig* ut fra en objektiv bedømmelse av de relevante konkrete omstendighetene. I alminnelighet kan det legges til grunn at dette er tilfellet når forsikringsforetaket har spurt om opplysningene i for eksempel skademeldings- eller tapsskjema.

Flertallet kan ikke se at det er fremlagt dokumentasjon som kan gi en annen troverdig forklaring på de uriktige opplysningene sikrede ga i skadeoppgjøret enn at han ønsket å oppnå en høyere erstatning enn han hadde krav på.

Flertallet har etter dette kommet til at foretaket i tilstrekkelig grad har sannsynliggjort at sikrede uredelig har brutt opplysningsplikten for skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd. Foretaket er derfor uten ansvar for tapet, og kan si opp forsikringsavtalen med én ukes varsel, jf. fal. § 8-1 femte ledd.

Nemndas mindretall, Hege Sundby, bemerker:

Mindretallet er av en annen oppfatning enn flertallet og mener klager må gis medhold.

Saken gjelder krav om erstatning under motorvognforsikringen, herunder påstand om uredelig brudd på opplysningsplikten i skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd.

Foretaket har gjort gjeldende at klager bevisst har gitt uriktige opplysninger for å få en erstatning han ikke har krav på, ved at han har glemt å opplyse om en opprinnelig liten bulk på venstre forskjerm i forbindelse med inngivelse av skademelding for en ny skade.

Mindretallet er enig med flertallet i at det objektivt sett er fremsatt uriktige opplysninger om en tidligere skade på bilen, men mener derimot at foretaket ikke i tilstrekkelig grad har sannsynliggjort at klager bevisst har gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger, men mener at det er sannsynlig at klager glemte dette i en stresset situasjon ved inngivelse av skademeldingen etter den nye skaden.

Klager opplyste også frivillig til utreder om den opprinnelige skaden, dog etter forutgående spørsmål om dette fra utreder.

Den opprinnelige bulken var relativt uvesentlig og var kun en kosmetisk skade. Skadene som har blitt påført tilknyttet denne saken er vesentlig mer omfattende, og skjermen ville uansett blitt byttet etter den nye skaden.

Mindretallet er derfor av den oppfatning at det ikke er tilstrekkelig sannsynliggjort at klager bevisst har brutt opplysningsplikten, og derfor skal gis medhold.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).